

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Un Document.—Raportul Comisiunii de anchetă asupra abuzurilor inamicului în teritoriul ocupat din București și județul Ilfov, în violarea dreptului ginților.

Ignotus.—Fixarea prețului pământului expropriat pentru cauză de utilitate națională în vechiul regat.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.—*Inalta Curte de Casație și Justiție Secția I.*—Dreptul de proprietate.—Succesor cu titlu particular.—Hotărâri judecătorești.—Efect retroactiv față de părțile litigante. (Dumitru R. Cristea cu Vasilica Băjenaru).
Curtea de Apel Iași secția I.—Execuțiune.—Contestație.—Hotărâri judecătorești.—Indiviziune. (Iulius Iosipovici cu Carmen Bonachi și alți).

Un Document

Raportul Comisiunii de anchetă asupra abuzurilor inamicului în teritoriul ocupat din București și județul Ilfov în violarea dreptului ginților.

Se știe că în baza decretului-lege din 26 Ianuarie 1919 s'a întocmit sub auspiciile Ministerului Justiției o comisiune care să procedeze la anchetarea și stabilirea abuzurilor comise de inamic în violarea dreptului ginților în timpul ocupațiunii sale în București. Această comisiune la care a participat și un reprezentant francez, compusă din cinci consilieri de Curte de Apel (d-nii Al. Nicolau, Titu Magheru, N. Bădescu-Roșiori, N. Seulescu (București), Em. Anastasiu (Constanța) și din acelaș număr de delegații ai Ministerelor de Interne (d-nii avocați Angheliescu, Malla, Toni Iliescu, Burcă), Războiu (Colonel Miclescu, Botez, Dragomir), Industrie și Comerț (d-nii inginer Cerkez, N. Zane, . . .) având ca secretari judecătoriai Tribunalului Ilfov (Bordeianu, Periețeanu-Buzeu, Cătuneanu, Curtovici și Epureanu), dupe ce în interval de mai multe luni a adunat tot materialul, făcând cele mai întinse și mai minuțioase investigațiuni, a alcătuit un raport (volum) de câte va sute de pagini, conținând abuzurile de toată natura să-

vârșite de inamic, care înaintat Ministerului Justiției și tradus în limba franceză, a fost depus prin intermediarul Ministerului Afacerilor Streine pe masa conferinței dela Versailles spre a-l avea în vedere cu ocaziunea discuțiunii Tratatelor de Pace.

Din acest voluminos și documentat raport vom da, astăzi când nu mai este secret, publicității *Adresa* cu care el a fost înaintat Ministerului și care este tabloul sinoptic sau sinteza constatărilor făcute, cum și partea referitoare la vexațiunile și abuzurile săvârșite de dușman asupra *persoanei magistraților* ca și față de *instituțiunile judecătorești* precum și aceea privitoare la *Ostatici*, toate aceste chestiuni fiind cercetate cu cea mai mare îngrijire și expuse cu multă claritate de d-l consilier Al. Nicolau în atribuțiunile cărui revenea această însărcinare.

Din aceste constatări, bazate pe realitatea vie a faptelor, se va vedea atitudinea, cu adevărat mândră și demnă, pe care slujitorii justiției au știut s'o păstreze față de actele de opresiune morală și fizică exercitate de dușman în timpul ocupațiunii sale, atitudine care va forma o pagină glorioasă din viața atât de încercată a magistraturei române constituind o pildă înălțătoare pentru generațiunile viitoare și un document istoric pentru trecutul său.

Domnului Ministru al Justiției.

Însărcinați de Domnia Voastră, în baza art. 8 din Decretul-lege No. 368 de la 26 Ianuarie 1919, publicat în *Monitorul Oficial* No. 245 de la 29 Ianuarie 1919, de a procede, împreună cu delegații Ministerului de Interne, Ministerului de Război și Ministerului Industriei și Comerțului, asistați fiind și de D-l Tissat, reprezentantul armatei franceze, la anchetarea și stabilirea abuzurilor comise de inamic, dinainte, din timpul și după ocupațiunea sa a teritoriului român în violarea dreptului ginților.

Avem onoarea a vă înainta raportul de față conținând rezultatul cercetărilor noastre.

În îndeplinirea grelei și delicatei noastre misiuni am adunat și stabilit din număratele fapte pe care le-am cules și supus examinării noastre, numai pe acelea cari ni s'au părut că prezintă o deosebită importanță și merită toată atențiunea noastră pentru a fi relevate, fie din cauza gravității naturei actului în sine săvârșit, fie din cauza procedului pervers, sălbatic și de multe ori inuman cu care au fost comise sau a ilegalității caracterului lor, învederând prin natura lor întregul sistem vitreg și dușmănos în care ocupantul a perseverat până la îsgonirea lui din țară; și numai după ce, aceste diverse și multiple fapte, au fost supuse de noi, personal, în mod scrupulos, unui control riguros și unei anchete severe, care ne au permis să apreciem în cunoștință de cauză și la justa lor valoare, că elementele de informațiune astfel căpătate, fie direct prin cunoștințele noastre proprii în prezența victimelor, martorilor și la fața locului, fie în urma cercetărilor minuțioase și în formă judiciară făcute, ca și faptele anchetate, prezintau caracterul peremptoriu al verității și exactității lor, restrângând, cu alte cuvinte, constatările noastre numai la cazurile constituind, în mod cert și evident, abuzuri criminale bine caracterizate săvârșite de inamic.

Am neglijat într'adins toate acele acte și fapte voluntare, destul de numeroase la rândul lor, de minimă importanță, ale căror probe erau insuficiente sau dubioase, sau pe acelea care, ori cât de crude și dăunătoare au fost, prin caracterul lor, pentru reprezentanții autorităților publice sau pentru particulari, ar putea totuși fi interpretate ca consecințe a unor acte de război propriu zise, de cât ca niște acte samovolnice și de exces imputabile inamicului și învederând din partea sa o flagrantă violare a principiilor dreptului ginților, fixate prin dispozițiunile Convențiunii de la Haga.

Lăsând la o parte dificultățile ce am întâmpinat pentru a aduna și coordona întreg materialul acestei anchete, multe din faptele constatate fiind săvârșite cu doi ani de zile înainte, nu este de sigur fără interes de a menționa aci impresiunea penibilă și dureroasă produsă asupra spiritului membrilor Comisiunii de anchetă, de vederea lamentabilelor spectacole înfăptuite de opera dușmanului.

Case (locuințe) și edificii publice prăbușite, după cum se poate vedea în mod plastic din documentele fotografice atașate la dosar, holde devastate, sate pustiite, mai ales în regiunea din sudul județului Ilfov, în direcțiunea Dunărei, unde gospodăriile țărănești ca și conacurile întregi de moșii au fost devastate, prădate și jefuite sau incendiate; familii întregi despuiate de avutul lor și ruinate; căminuri pângă-

rite, persoane pașnice și mai ales copii, femei și bătrâni omorâți, slutiți sau grav răniți de pe urma bombelor și mitralierilor din aeroplane în zona de dincolo de câmpul războiului, în locuri deschise și fără nici o apărare, și fără ca, bine înțeles, aceste atacuri criminale să fi fost reclamate de vre o provocare sau vre o insubordonare din partea locuitorilor.

Sunt localități, în afară de zona (raza) de război, în care aeroplanele dușmane, știindu-se în plină siguranță, descindeau până la o mică înălțime de la pământ și mitraliau pe trecători, cărauși sau pe țărani la munca câmpului. Nenumărate sunt cazurile de asemenea natură. Este de asemenea de reținut în această privință, pentru a ilustra caracterul sălbatic și feroce al unui dușman implăcabil, cum aeroplanele cari evoluau d'asupra orașelor deschise și în special la București, aveau ca punct de repere și atacau nu atât stabilimentele cu caracter militar cât mai ales instituțiunile filantropice sau de caritate, deși toate aceste instituțiuni erau prevăzute cu semne vizibile de la distanțe mari, fluturând d'asupra lor drapele albe caracteristice, purtând și Crucea Roșie. Astfel spitalele, deși menite a adăposti pe cei infirmi și alina suferințele bolnavilor, au fost în constant „le point de mir” al aeroplanelor dușmane. Atacurile aeriene asupra spitalelor militare, Brâncoveneasa și Despina Doamna, sunt caracteristice. Școlile de copii, cum și Căminul Cercetașilor, de asemenea nu au scăpat vigilenței criminale a inamicului. Ceia ce evidențiază scopul inuman și criminal urmărit de dușman, în bombardările sale aeriene, este că în cartierele unde se găseau spitalele și școlile cari au fost bombardate și vizate, nu figurau instituțiuni sau lucrări cu caracter militar.

Dar ceia ce a revoltat cu drept cuvânt sentimentul de pietate, atât de profund dezvoltat la poporul român, umplându-i sufletul de o nemărginită tristețe, a fost profanarea din partea inamicului a locurilor sfinte. Efectiv străvechile și sfintele noastre locașuri bisericesti, ca și obiectele sacre servind la practica cultului și serviciului religios, au făcut obiectul celui mai profund dispreț al său.

În adevăr, sunt un număr însemnat bisericile din satele noastre cari au fost transformate în grajduri pentru caii ofițerilor și soldaților, deși în satele respective se găseau adăposturi suficiente și comode pentru pensionarea unor astfel de animale, iar alte ori, ca o batjocură, adevărat sacrilegiu pentru credința noastră religioasă, dușmanul și-a satisfăcut necesitățile corporale în chiar templul divin, și în vasele sacre, și tot ca o umiliațiune pentru credința strămoșească, a pus pe foc icoanele sfinte de prin biserică, deși lemnele se găseau în abundență în

localitate, furând lumânările, untdelemnul și alte obiecte sfinte, fără a mai vorbi de umiliațiunea adusă slujitorilor bisericeii.

Este de asemenea de reținut că clopotele dela toate bisericile, atât din București cât și din întreg județul Ilfov, au fost demontate de dușman și trimise în Germania, spre a fi transformate în instrument uci-gător de război. În această privință, un episod banal în sine însuși, dar caracteristic prin simbolul său, merită a fi relevat. Poporul a interpretat că e răz-bunarea a tot puternicului, întâmplarea care a făcut că atunci când Germanii au procedat la demontarea clopotelor dela biserica Sf Spiridon din calea Șerban Vodă, unul dintr'ânși să fie omorât pe loc sub pră-bușirea greutății clopotului. Fapt demn de remarcat este în acest capitol și furtul de către bulgari al relievelor Sfântului Dumitru depuse în Catedrala Mitropolitană, săvârșit în timpul nopții și după ce, sub diferite pretexte, au îndepărtat sergentul de oraș însărcinat cu paza. Numai grație faptului căderea unei ploii torențiale care a avut de efect interceptarea circulației pe șoseaua București-Giurgiu a camionului automobil în care erau transportate relievele cu des-tinație în Bulgaria, furtul a fost descoperit la timp și autorii arestați.

În asemenea condițiuni, am putut să ne dăm seama din constatările făcute, că armatele germane și bul-gare au ridicat la înălțimea unui principiu obiceiul de a nesocoti cele mai esențiale îndatoriri ale uma-nității și de a profesa în mod constant și unanim disprețul cel mai complet pentru avutul, persoana și viața românilor. În adevăr, după cum veți bine-voi a observa în raportul de față, soldați și chiar șefii armatelor germane de ocupațiune, nu și făceau nici-un scrupul, nu aveau nici o jenă pentru a răpi banurile de orice natură și nu esitau cătuși de puțin de a ucide cetățeni pacinici în ținuturile în care năvăliseră, necruțând în turbarea lor omucidă, nici chiar femei, copii sau bătrâni, și aceste obiceiuri criminale erau practicate, în generalitatea cazurilor, numai din spirit de răzbunare și diatr'o pornire săl-batecă, invocându-se câte odată, pentru justificarea lor, motivele cele mai fufle, cele mai insignifiante, bazate pe simple alegațiuni, nesprijinite pe nici o dovadă. Raportul de față conține la capitolele res-pective, nenumărate cazuri de averi particulare sau publice devastate, distruse sau furate și jefuite, sub pretext de încuarteruire sau rechiziție, de persoane particulare sau investite cu un caracter sau calitate publică, maltratate arestate sau deportate, fără a mai vorbi de regimul vexațiunilor, umilințelor la care a fost supusă imensa majoritate a locuitorilor țării, de sistemul amenziilor aplicat pe o scară foarte în-tinsă încă din primele zile ale ocupațiunii germane,

fără nici-un drept și fără vre-o justificare, ci numai într'un scop exclusiv spoliativ și injurios. De asemenea sunt frecvente și cazurile de omor săvârș te, fără rezervă, de puterea germană ocupantă asupra locui-torilor inofensivi ai României, ca și violurile cele mai odioase la cari au fost supuse, în mod brutal, persoanele de ambele sexe, din cea mai fragedă vârstă până la bătrânețea cea mai venerabilă. Asupra acestui din urmă capăt de acuzare, trupele bulgare au ținut recordul crimelor, având la activul lor cel mai mare contingent.

Este evident că furturile și devastările nu s'au putut comite de cât grație complicității cel puțin morale a autorităților germane, căci este de notorie-tate publică că mobilele ridicate de pe la particulari sau chiar din magazine, au fost încărcate, ziua în neamiaza mare, de cele mai multe ori, în fargoanele militare. Cu alte cuvinte germanii, ca primă grije de căpetenie, adoptaseră și practicau sistemul de spo-liiațiune organizat în regulă, sau de expropriațiune violentă a proprietății de ori ce natură, căci ei nu s'au mulțumit a și procura pe drumul lor în trecere aceia ce le erau necesar numai pentru trebuințele armatei, dar au ridicat o enormă cantitate de cereale, alimente, obiecte casnice de tot felul, cum și animale și tot felul de lucruri, ne lăsând nici chiar cotitatea de cereale indispensabilă hranei locuitorilor și în-semănăreii câmpurilor, secătuind cu desăvârșire țara și expunând populațiunea și la foamete, și la moarte prin inaniție, trimetându-le printr'un serviciu de tran-sport accelerat adhoc amenajat, în țările lor de origină, cum și pe fronturile streine unde luptau.

Bunurile forestiere, agricultura, viticultura, comerțul, industria cu toate produsele sau derivatele lor indi-gene sau exotice, materiile prime ca și produsele fabricate, de o importanță considerabilă, dar a căror extremă variațiune face imposibilă o evaluare chiar superficială, au fost ridicate și transportate, înamicul urmărind prin aceste proceduri de piraterie, nu nu-mai îmbogățirea sa fără cauză, dar mai ales distru-gerea cu desăvârșire a întregului capital industrial sau comercial din țară, cu toate instalațiunile și mașinăriile de tot felul ce posedam, pentru ca rui-nând astfel întreaga noastră avere economică, să ne reducă în sclavie pe teren economic, făcându-ne tributarii pentru totdeauna ai produselor industriei și comerțului german. Este de remarcat că fabricile cu capital aparținând supușilor puterilor centrale sau aliaților lor n'au suferit nici cel mai mic pre-judiciu. Chiar avutul instituțiunilor culturale și filantropice a făcut obiectul prădăciunilor dușma-nului. În majoritatea cazurilor nu au dat bonuri de rechiziție, mărginindu-se ca în schimbul valorii răpite să ofere o sumă derizorie adăogând în acelaș

timp injuria și amenințarea. Este aproape inutil a mai arăta că aceste proceduri constituie violări la principiile cele mai elementare ale dreptului ginților, întru cât proprietarii lor nu numai că au fost lezați în interesele lor, căci exproprierea s'a făcut în cazul cel mai bun pe un preț derizoriu, nul, dar încă ea nu a servit de obicei nevoilor armatei.

În ceiace privește opresiunea morală exercitată de inamic asupra justiției și administrațiunii țării, ea și asupra persoanei locuitorilor ei, ea a fost tot atât de intensă și de adânc resimțită ca și atentatele de ordin material și fizic.

Violăciile, imixtiunile, umiliațiunile s'au ținut lanț, manifestându-se cu tot protestul repetat și energic al organelor oficiale, în mod constant și sistematic, în disprețul legilor organice ale țării și în nesocotință flagrantă a celor mai elementare principii de dreptul ginților consfințite prin prescripțiunile Convențiunii de la Haga.

(Va urma)

„Fixarea prețului pământului expropriat pentru cauză de utilitate națională în vechiul regat“¹⁾

Această chestiune de actualitate face obiectul unei interesante lucrări a d-lui Eugeniu Bănescu, consilier la Curtea de Apel din Craiova. Autorul începe studiul său examinând în primul capitol dacă autoritățile judecătorești pot să se pronunțe, într'o speță dată, asupra constituționalității unei legi și să i înlăture aplicarea. Cum chestiunea a fost pe deplin și definitiv soluționată în sensul afirmativ de jurisprudența noastră, ne vom opri la al doilea capitol în care se cercetează dacă legea agrară din 1921 a modificat textul constituției din 1917, care da în competența Curților de Apel fixarea prețului pământurilor expropriate pentru cauză de utilitate națională. După ce arată că „expropriere“ înseamnă transmiterea forțată a proprietății particulare către Stat, județ sau comună, într'un interes general, în schimbul unui juste și prealabile despăgubiri, d-l Bănescu explică că, de și în al. IV din art. 19 al constituției din 1917 nu se prevede că și în exproprierea pentru cauză de

utilitate națională despăgubirea trebuie să fie justă și prealabilă, aceasta însă reese din declarația de drepturi făcută în art. 19 și dovadă în acest sens avem că atât decretul-lege No. 3691/1918 cât și legea agrară (art. 68, 72 și 76) consideră pe expropriat încă proprietar până la plata efectivă a prețului, până când i se plătește arenda corespunzătoare. D-sa arată că însuși raportorul legii din 1917, G. Danielopol, a insistat să se atribue Curților de Apel fixarea prețului terenurilor expropriate și susține că legea agrară impunând un maximum de preț, obligator pentru Curțile de Apel, a contravenit textului constituțional și a călcat principiul că justiția are dreptul de suverană apreciere în fapt, în procesele deduse înaintea ei.

Cercetând caracterul parlamentelor dela lunie 1920 și Noembrie 1920 autorul citează părerile exprimate de diferiți parlamentari și conchide în sensul că a-cele corpuri legiuitoare, întocmai ca și acel actual, sunt camere de revizuire, un fel de continuare a Parlamentului dela 1914, cu menire de a complecta opera camerelor de revizuire de la 1917. D-sa observă însă, că această chestie nu prezintă mare interes întru cât azi nu este necesară numai revizuirea celor 33 articole rămase nerevizuite la 1917, ci se impune revizuirea întregii constituții, ceea ce nu ar putea face parlamentul actual. Apoi, din moment ce constituția dela 1917 spune că un parlament ordinar va elabora legea generală de expropriere, în limitele prevăzute de art. 19, cu rezerva de a fi votată cu $\frac{2}{3}$, conform art. 128 din constituție, înseamnă că nu este nevoie de o constituantă pentru dezvoltarea într'o lege a principiilor cuprinse în ael art. 19; dealtfe d-sa relevă că nici parlamentul Marghiloman, nici cel din 1919, nu erau camere de revizuire și deci nici parlamentul din 1920 nu poate fi de revizuire, ci parlament ordinar. Dar chiar dacă s'ar presupune că actualele Camere ar fi de revizuire, fie că ar continua pe cele dizolvate în 1918, fie că ar fi fost alese pentru terminarea revizuirii, totuși ele nu s'au ocupat cu revizuirea articolelor rămase nerevizuite și nici nu puteau revizui art. 19 care fusese revizuit și asupra căruia nu se putea reveni fără formalitatea noilor strigări prevăzute de art. 128 din constituție. Deci când aceste camere în loc de a dezvolta principiile art. 19 constituțional, le-a schimbat (și autorul observă cu drept cuvânt că s'au făcut schimbări, iar

1) Eugeniu P. Bănescu, consilier la Curtea de Apel Craiova. *Fixarea prețului pământului expropriat pentru cauză de utilitate națională, în vechiul regat*. Edit. „Ramuri”. — Craiova, 1921.

nu simple «explicații», amplificări și excepții, cum susține d-l deputat Potărcă) înseamnă că au călcat prin acea lege agrară dispozițiile constituționale. Iar împrejurarea că legea agrară a fost votată cu $\frac{2}{3}$, nu i-a atribuit caracterul constituțional, căci cum observă autorul cu mult simț juridic, chiar dacă legea agrară ar fi întrunit votul unanim al acestui parlament, tot nu putea transforma legea sa într'o dispoziție constituțională, adică nu putea nesocoti art. 19 din constituție.

În ultima parte a lucrării sale, d-l Bănescu discută care este data care trebuie să se aibă în vedere la fixarea indemnizării și în special dacă data de 15 Decembrie 1918, stabilită de art. 2 al legii agrare, corespunde principiilor juridice. D-sa susține că, conform concepțiilor admise în doctrină, indemnizarea trebuie fixată după valoarea lucrului din momentul în care se determină cea indemnizare, astfel că data de 15 Decembrie 1918 nu are nici-o valoare juridică și analizând diferitele argumente cari s'au invocat în această chestiune conchide că art. 2 al legii agrare este neconstituțional și contravine principiului că despăgubirea trebuie să fie justă și prealabilă, principiu așezat în art. 19 din constituție. Relevează contradicțiile și nepotrivirile care se nasc din faptul că deși art. 2 spune că «Statul se consideră proprietar al pământului expropriat dela 15 Decembrie 1918, totuși sarcinile pământului se desființează din ziua consemnării prețului (art. 72 și 73), astfel că nu se mai înțelege față de cine continuă aceste sarcini, după 15 Decembrie 1918, mai ales că (art. 74-76) legea agrară pune în sarcina fostului proprietar dobânzile datorate dela 15 Dec. 1918 până la consemnarea prețului, deși dela 1918 Decembrie 15 s'ar înțelege că Statul să le plătească fiind proprietar al terenului. Arată, de asemenea toate consecințele fără rost ce decurg din această fixare prin inadvertență, în specie împrejurarea că transmiterea proprietății și determinarea efectului juridic al succesiunilor ajunge la confuziune și la rezultate inechitabile. În fine, autorul scoate la iveală nedreptatea ce se face proprietarilor când li se plătește astăzi prețul pământului expropriat cu de 40 ori prețurile regionale din 1918. Viața s'a scumpit și valoarea banului a scăzut într'o proporție mult mai accentuată, astfel în cât era mai preferabil pentru proprietari să li se fi achitat în 1918 cu de 20 ori prețul regional, de cât să li se plătească azi de 40 ori aceleași prețuri regionale și amintește cuvintele lui Fabreguette: *L'injustice faite à l'un est une menace pour tous*».

IGNOTUS

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIA I-a

Audieta de la 2 Noembrie 1921

Președinția D-lui Gh. V. Buzdugan, președinte

Dumitru R. Cristea cu Vasilica Băjenaru

DREPTUL DE PROPRIETATE. — TRANSMISIUNE. — SUCCESOR CU TITLU PARTICULAR. — DACĂ POATE FI REPREZENTAT DE AUTORUL SĂU ÎNTR'UN PROCES REFERITOR LA ACEL IMOBIL ȘI PENDINTE LA DATA VÂNZĂRII.

HOTĂRĂRI JUDECĂTOREȘTI. — CARACTERUL LOR DECLARATIV DE DREPTURI. — EFECTUL LOR RETROACTIV FATĂ DE PĂRȚILE LITIGANTE.

1) Cumpărătorul unui imobil dobândind un drept real de proprietate și fiind un succesor cu titlu particular, nu mai poate fi reprezentat de autorul său în procesul pendinte asupra aceluși imobil la data vânzării și, prin urmare, hotărârile date față de el în urma transmiterii dreptului real nu i poate fi opusă, după cum nici nu poate profita cumpărătorului, al cărui drept de proprietate este independent de faptele posterioare vânzării din partea fostului proprietar.

2) Efectul retroactiv al hotărârilor judecătorești până la data introducerii acțiunii se produce numai între părțile litigante și succesorii lor universali, nu însă și față cu succesorii cu titlu particular cari au dobândit un drept real anterior hotărârii.

No. 904. — Respins recursul făcut de Dumitru D. Cristea în contra deciziei Curții de Apel din București secția I cu No. 253 | 920, dată în proces cu Vasilica G. Băjenaru.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier Em. Miculescu.

S'au ascultat d-nii avocați Em. Antonescu și Aslan în desvoltarea motivelor de casare și d-l avocat Anastasiu în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivului I de casare:

„Exces de putere și violarea principiului că hotărârile au efect retroactiv din momentul intentării acțiunii, cu atât mai mult cu cât hotărârile nu crează drepturi ci recunosc drepturi existente».

Având în vedere decizia atacată cu recurs din care rezultă că Petre Barbu și soția sa Maria Barbu, la căsătoria fiicei lor Vasilica cu Gh. Băjenaru, i-au constituit dotă un teren din București calea Griviței No. 335 în întinderea și cu vecinătățile arătate în

actul dotal; că mai târziu, constituitorul dotei P. Barbu chiamă în judecată, la judecătoria ocolului VI din București, pe fiica sa Vasilica și pe soțul său, pentru a se constata judecătorește că ceea ce s'a constituit dotă este porțiunea dela fund a terenului arătat, iar nu cea dela față, cum se pretindea; că judecătorul îi respinge însă acțiunea, și pe când procesul era pendinte în apel, P. Barbu, prin actul autentificat de Tribunalul Ilfov la No. 4418/915 vinde recurentului D. Cristea locul menționat din calea Griviței, No. 335, cu menținerea formală în act, că locul ce se vinde se stăpânește de vânzător în indiviziune cu fiica sa Vasilica Băjenaru și că vânzarea se face cu excluderea porțiunii constituită dotă; că, apoi, P. Barbu, continuând sigur procesul și după vânzarea terenului, obține câștig de cauză prin sentința Tribunalului Ilfov secția I cu No. 374/915, rămasă definitivă, constatându-se că dota fusese constituită din porțiunea dela fund a terenului arătat, iar nu cea despre Calea Griviței; că, în urmă, P. Barbu încetând din viață, fiica sa Vasilica Băjenaru ca moștenitoare și soțul ei Gh. Băjenaru, sunt chemați în judecată de recurentul D. Cristea, pentru a-i delasa în plină proprietate întreg locul din calea Griviței No. 335, ce pretindea că ar fi cumpărat dela Petre Barbu, acțiune admisă de Tribunalul Ilfov, dar în urma apelului intimărilor. Curtea, prin decizia atacată, reformează sentința Tribunalului și recunoște recurentului dreptul de proprietate numai asupra părții din fund a terenului ce rămăsese lui Petre Barbu după înzestrarea fiicei sale, iar acești dreptul cu titlu de dotă, asupra părții dela calea Griviței; că, pentru a decide astfel, Curtea înlătură în prim loc, hotărârea invocată de recurent, ca constituind autoritate de lucru judecat, obținută de autorul său Petre Barbu față de intimăți, întru cât acea hotărâre fiind dată după vânzare, cumpărătorul nu a mai putut fi reprezentat în instanță de vânzător, iar apoi examinând actele părților, pe temeiul indicațiilor și limitelor arătate acolo și a expertizei făcută în cauză, stabilește drepturile fiecăreia dintre părți în sensul arătat; că acest mod de judecată este criticat prin întâiul motiv de recurs pe considerațiunea că s'ar fi violat principiul că hotărârile judecătorești au efect retroactiv și pe temeiul căria P. Barbu dobândind câștig de cauză în procesul intentat fiicei sale și soțului acesteia Băjenaru, urmează că la data când a vândut recurentului era proprietarul terenului ce vindea și acesta din urmă, la rândul său, a putut deveni proprietar pe acel teren.

Considerând că cumpărătorul unui imobil, dobândind un drept real de proprietate și fiind un sucesor cu titlu particular, nu mai poate fi reprezentat de autorul său în procesul pendinte asupra acelui imo-

bil la data vânzării și, prin urmare, hotărârea dată față de el în urma transmiterii dreptului real nu-i poate fi opusă, după cum nici nu poate profita cumpărătorului, al cărui drept de proprietate este independent de faptele posteroare vânzării din partea fostului proprietar;

Considerând că aceste principii nu suferă nici o atingere, cum se pretinde, prin efectul retroactiv până la data introducerii acțiunii a hotărârilor judecătorești declarative de drepturi, căci acest efect se produce numai în raporturile dintre părțile litigante și succesorii lor universali; nu însă și față de succesorii cu titlu particular care au dobândit un drept real anterior hotărârii și astfel, neputând fi reprezentați în instanță, cum s'a arătat, au rămas străini de proces;

Că deci, în speță, recurentul nu poate invoca în favoarea sa hotărârea obținută de autorul său Petre Barbu, față cu intimății soții Băjenaru, în urma vânzării terenului în discuțiune și așa fiind, întâiul motiv de recurs are a fi respins ca neîntemeiat.

Asupra motivului II:

„Omisiune esențială și violarea principiului că acel care răspunde de evicțiune, nu poate revendica (Quem de evictione tenet actio, eundem agentem repellit exceptio), de oarece intimata acceptând succesiunea părintelui său, prin aceasta a intrat în toate drepturile și datoriile aceluia și ca latare răspunde de cuprinsul actului de vânzare față de cumpărătorul Cristea“.

Având în vedere că înaintea Curții de apel, recurentul a mai susținut că intimata Vasilica Băjenaru, acceptând succesiunea tatălui său Petre Barbu, răspunde, înocmai ca și acesta de evicțiune și prin urmare nu se poate opune dreptului rezultând pentru el din actul de vânzare;

Că, Curtea omite, este adevărat, de a discuta acest mijloc de apărare; dar omisiunea nu are un caracter esențial, de oarece Curtea examinând actul dotal și cel de vânzare, ținând seamă de expertiza făcută asupra indentității terenilor și în special de mențiunea din actul dotal că porțiunea din terenul în discuție constituit dotă, se mărginește cu calea Griviței, din toate acestea deduce că locul dotal este partea dinspre această stradă și că ceea ce s'a vândut recurentului din acel loc, mai puțin porțiunea dotală, cum se spune formal în act, este situată în partea dela fund; că prin urmare, ambele acte putându-se astfel concilia și restabilindu-se că Petre Barbu ar fi vândut recurentului partea din loc ce constituise anterior dotă fiicei sale, nu mai putea fi vorba despre evicțiunile lor care ar fi expus recurentul în ce privește locul cumpărat de el pentru ca să se

poată ridica chestiunea garanției datorită, ca moștenitoare, de intimata Vasilica Băjenaru și așa fiind omisiunea instanței de fond de a discuta această chestiune, nefind esențială, motivul de recurs urmează a fi respins.

Asupra motivului III:

«Exces de putere și eroare de fapt, de oarece Curtea a refuzat expertisa cerută care ar fi fost în măsură să lămurească limitele locului din act».

Având în vedere că Curtea a respins ca inutilă în cauză suplimentul de expertiză cerută de recurent prin concluziuni subsidiare, motivând că are elemente suficiente pentru a soluționa cauza din toate împrejurările anume arătate în deciziune.

Că motivând în acest mod respingerea unei probe suplimentare, Curtea a uzat de un drept suveran în această privință și prin urmare și acest ultim motiv cată a fi respins ca neîntemeiat.

Pentru aceste motive, respinge

CURTEA DE APEL DIN IAȘI

SECȚIA I

Audiența de la 15 Iunie 1921

Președinția D-lui D. Volanschi, prim-președinte

Iulius Iosipovici cu Carmen Bonachi și alții.

EXECUȚIUNE.— CONTESTAȚIE.— HOTĂRĂRI JUDECĂTOREȘTI.— ORDO-

NAREA EVACUĂRII UNUI IMOBIL.— DACĂ CUPRINDE ÎN SINE ȘI

PREDAREA LUI BENEFICIARILOR HOTĂRĂRI.— ART. 592 PR. CIV.

INDIVIZIUNE.— DREPTUL COPROPRIETARULUI INDIVIZ.— POSESIUNEA

LOCULUI INDIVIZ.— FOLOSINȚA LUI.

EXECUȚIUNE.— CONTESTAȚIUNE.— CONTESTAȚIE.— DOVADA LEZĂ-

RII UNUI DREPT AL SĂU.— ART. 399 ȘI URM. PR. CIVILĂ.

1) Când printr'o hotărâre judecătorească se ordonă evacuarea unei moșii, aceasta implică și predarea ei în posesiunea beneficiarilor hotărârei, căci altfel evacuarea obținută n'ar avea nici o rațiune, scopul fiind de a se obține posesiunea moșiei.

2) În timpul cât durează indiviziunea, un coproprietar nu poate să exercite o posesiune exclusivă asupra bunului indiviz, ci toți coproprietarii au dreptul la posesiunea indiviză și de

a se folosi în proporție cu dreptul ce'l au fiecare.

3) Faptul că dispozitivul unei hotărâri judecătorești ce se execută nu conține o condamnățiune în contra celui care o atacă pe calea contestației nu este suficient ca executarea să înceteze în contra contestatorului, ci mai trebuie ca acesta să stabilească că a fost lezat într'un drept al său legitim.

No. Admisă în parte contestația făcută de Iulius Iosipovici și Roza Iosipovici în contra executării deciziunii cu No. 39 din 13 Aprilie 1921 a Curții de Apel din Iași S. I, dată în proces cu Carmen Bonache, Getta Gollav și Viorica Patrușiu.

Curtea,

Având în vedere că prin deciziunea Curții de Apel din Iași Secția I-a No. 39 din 13 Aprilie 1921 ¹⁾ s'a admis în parte acțiunea intentată de Carmen Bonachi, Getta Cristea Gollav și Viorica Dan Patrușiu, și s'a anulat contractul de arendare autentificat de Tribunalul Botoșani sub No 1317/915 pe interval de doi ani, adică 1921 și 1922: s'a ordonat evacuarea arendașului Moritz Abramovici de pe moșia Mihălăușeni județul Botoșani pe ziua de 23 Aprilie 1921, și s'a obligat pe M. Abramovici de a pune la dispoziția sus numitelor lanurile și acarele necesare pentru cultură pe anul 1921.

Având în vedere că Iulius Iosipovici și Roza Iosipovici, prin petițiunea din 26 Mai 1921, au făcut contestațiune la executarea acestei deciziuni pentru următoarele motive: 1) somațiunea adresată în formă lui M. Abramovici în executarea deciziei, constituie un început de executare în contra contestatorilor, cari se află în deplină posesiune a moșiei, M. Abramovici fiind plecat de pe moșie; 2) deciziunea Curții ordonă expulzarea arendașului pe când somațiunea îl invită să predea în deplină stăpânire moșia Mihălăușeni; 3) toată averea mobilă de pe moșie precum și recolta sânt proprietatea lui Iulius Iosipovici și deci nu poate fi remisă titularelor deciziunii ce se execută; 4) că punctul dispozitiv cu privire la acarele și lanurile necesare pentru cultură, nu mai poate avea aplicațiune posterior datei de 23 Apr. 1921.

1) A se vedea această deciziune în „Dreptul” No. 33 din 30 Oct. 1921, pag. 260.

Având în vedere că contestatorii nu se pot opune la executarea deciziei în contra lui M. Abramovici, în ce privește evacuarea și punerea în posesiune, pentru motivul că nu-l reprezintă pe acesta, iar dacă l-ar reprezenta le-ar fi opozabile; că atunci când se va procedea la executare în contra lui M. Abramovici, se va vedea dacă se află încă în posesiunea moșiei; că evacuarea implică predarea moșiei în posesiunea beneficiarilor hotărârei; altfel evacuarea obținută n'ar avea rațiune, scopul fiind de-a se dobândi posesiunea moșiei (art. 599 pr. civ); că deci se menține executarea deciziei în contra lui M. Abramovici.

Având în vedere că deciziunea care se execută a fost pronunțată în contradictoriu cu Iulius Iosipovici și Roza Iosipovici cari s'au prezentat înaintea Curții și au pus concluziuni alături cu M. Abramovici; că dânsii au făcut recurs și cerere pentru suspendarea executării deciziei Curței, cerere care a fost respinsă; că prin această decizie se constată că Carmen Bonachi, Getta Cristea Goilav și Viorica D. Patrușiu sunt coproprietare pentru $\frac{3}{5}$ din moșia Mihălăușeni, iar Iulius și Roza Iosipovici pentru $\frac{2}{5}$;

Având în vedere că un coproprietar nu poate, în timpul cât durează indiviziunea, să exercite o posesiune exclusivă asupra bunului indiviz, ci toți coproprietarii au dreptul la posesiunea indiviză, și de a se folosi în proporție cu dreptul ce-l are fiecare; că până la 23 Aprilie 1921, când s'a ordonat evacuarea lui M. Abramovici, moșia Mihălăușeni a fost posedată de toți coproprietarii prin arendașul M. Abramovici; că faptul că contestatorii în urma pronunțării deciziei au intrat în posesiunea întregii moșii, nu le poate conferi dreptul de a exclude dela folosința acestui imobil pe ceilalți coproprietari; că deciziunea în ce privește anularea contractului de arendare și evacuarea lui M. Abramovici le este opozabilă, și dreptul lor la folosința moșiei se restrânge la $\frac{2}{5}$;

Având în vedere că s'a susținut de Iulius și Roza Iosipovici că ceilalți coproprietari nu pot să-și valorifice drepturile lor la folosința moșiei de cât prin acțiunea de eșire din indiviziune; că netemeinicia acestui argument rezultă din principiul enunțat mai sus; că acest sistem ar contrazice echitatea, de oarece s'ar ajunge la rezultatul că cei cari sunt coproprietari pentru $\frac{2}{5}$ să stăpânească întreaga moșie; ar fi deci să se consacre o stare în contra dreptului

necontestat a celorlalți coproprietari, concluziune care nu poate avea nici o justificare în drept; că doctrina și jurisprudența admit acțiunea posesorie între comuniști, ceace învederează mai mult că contestatorii nu pot îndepărta pe ceilalți coproprietari;

Având în vedere că nu e suficient ca să se invoace de deținătorul imobilului că dispozitivul hotărârei ce se execută nu conține o condamnățiune în contra sa, pentru ca executarea să înceteze, ci trebuie să stabilească că a fost lezat într'un drept al său legitim; că în specie contestatorii nu pot invoca și nici invoacă un drept de proprietate sau folosință asupra întregii moșii, că prin urmare executarea deciziei cu restricția arătată mai sus, nu le atinge un drept al lor, și în consecință e neîntemeiată cererea de a se anula executarea :

Având în vedere că Iulius Iosipovici prezintă un act de vânzare sub semnătură privată din 22 Aprilie 1921, posteroară deciziei Curței, prin care M. Abramovici li vinde un număr de vite și dreptul său la jumătate din sămănăturile de pe moșia Mihălăușeni;

Având în vedere că I. Iosipovici fiind coproprietar pe $\frac{2}{5}$, vitele și instrumentele agricole de pe moșia Mihălăușeni care sunt proprietatea sa, nu vor fi evacuate; că recoltele prinse pe rădăcini fiind imobile (art. 465 c. civ.) beneficiarii deciziei care urmează a fi puși în posesiunea moșiei, după cum s'a stabilit, trebuie puși și în posesiunea recoltei care e un accesoriu al solului, tot pentru $\frac{2}{5}$, că în ce privește dreptul pe care I. Iosipovici l'ar pretinde pentru valoarea acestor recolte, rămâne a fi valorificat prin o acțiune distinctă conform principiului stabilit de art. 494 c. civ.;

Având în vedere că punctul al patrulea, din dispozitivul deciziei, a devenit fără interes după 23 Aprilie 1921, și este cuprins în sfera punctului al treilea;

Pentru aceste motive, redactate de domnul prim președinte.

Admite în parte contestațiunea.

Semnați: B. Volanschi, M. Ionescu-Ghinea, C. Macri, M. Haralamb.